

Plater Klassisk

Valen-kvartetter
endelig innspilt

Fartein Valen:
Strykekvarsettene.
Hansakvartetten,
Hilde Haraldsen
Sveen sopran.

Cd og Blue-ray Disc. 2 L.

Det har vært mye for-
tjent bles om Det Nor-
ske Solistkors siste cd,
som bl.a. inneholder Valens
121 salme og to av motettene.
Omtrent samtidig kommer nå
to andre cd-er, den ene med
Valens samtlige kvartetter, den
andre med Valens trio op. 5.
Valens kvartett nr. 2 (fra 1931)
fins med Den Norske Stryke-
kvartett på en LP fra 1984 (på
Simax). Ellers fins den på en
eldre LP med Julliard-kvar-
tetten (på Argo) hvor det ikke
står noe årstall, men som anta-
gelig er fra 60-tallet. Kvartett
op. 0 (fra 1909) er blitt spilt
på Valendagene i Haugesund,
men verken denne eller kvar-
tett nr. 1 (fra 1929) er innspilt
tidligere. Det er selvfølgelig
en skam. Desto gledeligere at
Hansa-kvartetten, som utgår
fra Bergensfilharmonien, nå
fremfører samtlige kvartetter
på en så overbevisende måte.
Vi får også de vakre Drei Ge-
dichte von Goethe op. 6, i ver-
sjon for sopran og kvartett av
Leif Halvorsen. De viser, gjen-
nom den fine tolkningen her,

Valens sterke følsomhet for
poesi.

Sammen gir de fire verkene et
godt innblikk i Valens utvik-
ling fra 1909 til 1931. Og Han-
sa-kvartetten setter standar-
den for dem alle, også for nr.
2 der tempovalgene føles rik-
tigere enn på de eldre innspil-
lingene, fraseringen føles nat-
urligere og det klinger mer
ekspressivt i det tette, egenar-
tede linjespill. Mest overras-
ker den tidlige Valen, kvartett
op. 0, med sitt varme og in-
tense tonespråk. Mon ikke Va-
len kunne ha valgt en helt an-
nen vei enn han gjorde, og li-
kevel vært en stor komponist?

ET GJENOM-
BRUDDSVERK

Valen: Trio op. 5; Klaus Egge: Trio
op. 14; Ketil Hvoslef: Trio. Valen Trio.
LAWO.

Enda mer imponerer
denne utgivelsen. Den
setter en ny standard
for et av de viktigste verk i Va-
lens produksjon, trio op. 5
(fra 1924). Viktig på to måter:
Valen tar et langt steg heni-
mot den dissonerende polyfo-
ni som skulle bli hans kjenne-
merke og han fikk ved uroppfø-
relsen i 1931 sitt gjennombrudd
i den musikalske offentlighet.

David Monrad Johansen fant
at det i trio op. 5 lå en dirrende li-
denskap og Sæverud fant ver-
ket rett og slett genialt.

I dag virker verket velgjørende
friskt og uttrykksfullt i Valen-
trioens tolkning; det melodis-
ke har en egen skjønnhet, ut-
trykket er innstendig, men kan
også være grasiøst, og kompo-
sitorisk vitner alle de fire sat-
sene om overlegent musikalsk
håndverk.

Som Arvid O. Vollsnes skri-
ver i tekstheftet, har det vært
Klaus Egges ufortjente skjebne
å være nokså fraværende som
komponist de siste tretti år.
Egge var en tid elev av Valen,
men han kom til å kombinere
et moderne tonespråk med ele-
menter fra norsk folkemusikk.
Hans trio op. 14 klinger friskt,
er rytmisk rik, men også med
en undertone av et slags norsk
motstandsverk. Så ble da også
verket skrevet i 1940.

Hvoslefs Trio, spesielt skre-
vet for Valentrioen, er Hvoslef
på sitt beste: oppfinnsom, rik
på iørefallende effekter og med
driv. Trio er i én sats som har
flere deler.

Jo, dette er en fremragende
utgivelse av norsk kammermu-
sikk!

ARNFINN BØ-RYGG

Teater

Olaug Nilssen har skrevet teater
om det vanskelige småbarnslivet

OSLO

**– Er det en ting jeg er stolt
av, så er det at jeg fikk
Olaug Nilssen til å skrive
for teater, sier regissør
Marit Moum Aune. Lørdag
er det urpremiere på
Nilssens nye stykke «Stort
og stygt».**

Hverdagsdramaet om små-
barnsliv er et bestillingsverk til
Det Norske Teatrets 100-års-
jubileum, og spilles på teatrets
Scene 2.

– «Stort og stygt» blir siste
del i en trilogi. Det begynte
med pubertethistorien «Få
meg på for faen», så om stu-
dentliv og etablering i voksen-
verdenen i «Vi har så korte
armar». Nå går vi inn i kjerne-
familien, sier Aune.

Denne gangen skriver Olaug
Nilssen om to par som bor
vegg i vegg. Det ene paret har
en liten sønn og et nytt barn på
vei. Det andre paret venter sitt
første barn, og har klare me-
ninger om hvordan naboene
egentlig bør takle sønnen som
skriker hele natta.

– Det handler om hvordan
det ene paret strever med å
forstå ungen sin. Klarer de en
til? Det andre paret strever
med sine forventninger. De er
nesten klisjeen av paret som
har lest seg opp og som tror
de er veldig godt forberedt på
å bli foreldre, sier Marit Moum
Aune.

Det store og stygge er altså
det vanskelige barnet, som ut-
vikler seg normalt til han er to
og et halvt år. Da utvikler han

en type autisme som gjør at
han forsvinner inn i seg selv.
Barnet blir spilt av en voksen
mann – Niklas Gundersen.

– Er det en ting jeg tror folk
kommer til å tro på her, så er
det at Niklas Gundersen er
to og et halvt år, sier Aune be-
stemt.

Ola G. Furuseth, som er
den ene halvdel av paret
som venter sitt første barn,
sier at stykket traff ham rett
i magen på første leseprøve.
Det har han ikke opplevd før.
Så er han da også trebarnsfar,
og har mye erfaring med små-
barn.

– De fleste skuespillerne som
er med, er unge familiefolk,
stykket treffer dem, sier Aune.
(NTB)

Les det
i PLUSS
i morgenHvilken er
best?

Lærer, spisested, sang.

I Pluss inviteres du til å være med på
kåringen av den aller beste.

Les det i Pluss i morgen.

MEDIEHUSET
Stavanger Aftenblad

Rykende ferskt magasin hver fredag